

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

จากงานวิจัยในประเทศออสเตรเลีย ปี 1993 โดย JEFF JARVIS 1 เรื่อง "THE BILLION DOLLAR BACKPACKERS : THE ULTIMATE FULLY INDEPENDENT TOURIST" ซึ่งได้เปรียบเทียบข้อดีข้อเสียระหว่างนักท่องเที่ยวกลุ่มสะพายเป้ (Backpackers) กับนักท่องเที่ยวทั่วไป (Tourist) ดังนี้ กลุ่มนักท่องเที่ยวทั่วไปต้องการความสะดวกสบาย และเครื่องอำนวยความสะดวกในการท่องเที่ยว ดังนั้นการส่งเสริมการท่องเที่ยวจึงจำเป็นต้องลงทุนในโครงสร้างพื้นฐานค่อนข้างสูง ส่งผลให้ต้องมีการนำเข้าจากต่างประเทศเพิ่มมากขึ้น และมีต้นทุนในการท่องเที่ยวที่สูง ในขณะที่กลุ่มนักท่องเที่ยวสะพายเป้ไม่ต้องการความสะดวกสบายมากนัก ดังนั้นการลงทุนในสิ่งอำนวยความสะดวก และโครงสร้างพื้นฐานจึงไม่สูงมาก นอกจากนั้นในด้านค่าใช้จ่ายของนักท่องเที่ยวที่มีผลต่อเศรษฐกิจดูเหมือนว่า นักท่องเที่ยวโดยทั่วไปจะจับจ่ายใช้สอยเงินมากกว่ากลุ่มสะพายเป้ แต่เมื่อนำจำนวนวันพักเข้าพิจารณาด้วยพบว่า นักท่องเที่ยวทั่วไปมีวันพักอยู่ในช่วง 1-2 สัปดาห์ ในขณะที่กลุ่มนักท่องเที่ยวสะพายเป้มีวันพักในแต่ละประเทศยาวนานอยู่ในช่วง 1 เดือน ถึง 1 ปี ดังนั้น ค่าใช้จ่ายรวมของกลุ่มนักท่องเที่ยวสะพายเป้จะสูงกว่านักท่องเที่ยวทั่วไปมาก จากรายงาน รัฐบาลออสเตรเลียในปี 1995 พบว่า กลุ่มนักท่องเที่ยวสะพายเป้ใช้จ่ายเงินเป็น 2 เท่าของนักท่องเที่ยวทั่วไป และสูงเป็น 3 เท่า เมื่อเปรียบเทียบกับกลุ่มอื่น ๆ และสุดท้ายงานวิจัยชิ้นนี้ได้สรุปพฤติกรรมการท่องเที่ยวของกลุ่มนักท่องเที่ยวสะพายเป้ ซึ่งแตกต่างจากนักท่องเที่ยวทั่วไปคือ กลุ่มนักท่องเที่ยวสะพายเป้ชอบสถานที่ท่องเที่ยวทางธรรมชาติที่เงียบสงบ หลีกเลี้ยงแหล่งชุมชนเมืองที่มีการพัฒนาสูง และนิยมท่องเที่ยวไปเรื่อย ๆ ไม่เดินทางไปที่เดิม ๆ ที่เคยไปมาแล้ว

นอกจากนี้ยังมีผลการสำรวจความคิดเห็นของกลุ่มนักท่องเที่ยวสะพายเป้เกี่ยวกับความแตกต่างในแต่ละประเทศที่เดินทางท่องเที่ยว โดย <http://www.passplanet.com> พบว่า ร้อยละ 61 ชอบประเทศไทย และร้อยละ 87 ต้องการกลับมาเที่ยวประเทศไทยอีก ร้อยละ 97 เริ่มต้นการเดินทางแบบสะพายเป้ครั้งแรกที่ประเทศไทยก่อนเดินทางไปประเทศอื่น ๆ ในด้านความคิดเห็นเกี่ยวกับจุดเด่นจุดด้อยของการท่องเที่ยวในประเทศไทยเปรียบเทียบกับประเทศอื่น ๆ ในภูมิภาคเอเชีย เช่น ลาว จีน อินเดีย และสิงคโปร์ พบว่าจุดเด่นที่สำคัญของประเทศไทย ได้แก่

อาหารไทย กลุ่มนักท่องเที่ยวสะพายเป้ส่วนใหญ่เห็นว่า เป็นประสบการณ์แปลกใหม่ที่เพิ่มสีสันในการเดินทาง ความหลากหลายของสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติของไทย ซึ่งมีทั้งชายหาดที่สวยงามทางภาคใต้ ภูเขา และผืนป่าที่สมบูรณ์ทางภาคเหนือ และที่สำคัญคือ ค่าใช้จ่ายที่มีราคาถูกและคุ้มค่างับงบประมาณที่จ่ายไป

สำหรับปัญหาสำคัญของประเทศไทย คือ "ปัญหามลภาวะสิ่งแวดล้อม เนื่องจากสถานที่ต่าง ๆ เริ่มเสื่อมโทรม นักท่องเที่ยวสะพายเป้เห็นว่า ประเทศไทยมีปัญหามลภาวะแยกว่าประเทศอื่นในภูมิภาคเดียวกันมาก ส่วนประเด็นอื่น ๆ เช่น แหล่งชุมชน โครงสร้างพื้นฐาน สิ่งอำนวยความสะดวก ความเป็นมิตรของคนในท้องถิ่น ฯลฯ ประเทศไทยไม่แตกต่างจากประเทศอื่น ๆ แต่โดยสรุปแล้ว กลุ่มนักท่องเที่ยวสะพายเป้เห็นว่า ประเทศไทยเป็นเป้าหมายอันดับหนึ่งในการเดินทาง (เชิมทิส, 2544 : 23)

สำนักข่าว เอ เอช พี ดีข่าวไปทั่วโลกให้เห็นสภาพสวรรค์บนดินของนักท่องเที่ยวต่างชาติที่มุ่งมาพำนักถนนข้าวสาร บางลำพู (ถนนข้าวสารสวรรค์ฝรั่งเศส, 2543 : 20)

นิยายและภาพยนตร์เรื่อง The Beach เปิดตัวพระเอกชื่อ Richard นักเดินทางชาวอเมริกัน ผู้พยายามค้นหาตัวเอง จุดแรกที่ Richard แวะเมื่อนั่งรถแท็กซี่ออกจากดอนเมืองคือถนนข้าวสาร The Beach บรรยายถนนข้าวสารว่าเป็นเหมือนแหล่งผสมผสานระหว่างตะวันออกและตะวันตก นักท่องเที่ยวทุกคนแบกเป้ใบใหญ่ต่างรู้จักดี คำว่า "ถนนข้าวสาร" เป็นรหัสผ่าน (password) ของนักเดินทางนักท่องเที่ยวจำนวนมาก มาถนนข้าวสารเพราะอ่านจาก The Beach (คัมภีร์ คุปต์กานต์ และคนอื่น ๆ , 2542 : 1)

ถนนข้าวสารเป็นแหล่งที่พัก (Accommodation) ที่มีชื่อเสียงไปทั่วโลกสำหรับนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศ แหล่งที่พักนี้ สามารถดึงดูดบรรดานักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศประเภทสะพายเป้หรือที่เรียกกันว่า "Backpacker" จากประเทศต่าง ๆ ให้เดินทางเข้ามาท่องเที่ยวในประเทศไทยเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง ประมาณกันว่ามีนักท่องเที่ยวเดินทางเข้ามาเที่ยวประเทศต่าง ๆ ในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ประมาณปีละ 8 แสนคน ส่วนหนึ่งซึ่งมีจำนวนมากจะเดินทางมาเที่ยวประเทศไทย และแวะพักหรือเข้ามาเที่ยวที่ถนนข้าวสาร ทำให้ถนนข้าวสารกลายเป็นแหล่งชุมนุมสังสรรค์ของบรรดานักท่องเที่ยวประเภทนี้จากประเทศต่าง ๆ ทั่วโลก

ที่พักแรมในถนนข้าวสารส่วนใหญ่จะเป็นประเภทเกสต์เฮาส์จากการสำรวจของการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย พบว่าพื้นที่กรุงเทพมหานครมีเกสต์เฮาส์ จำนวน 120 แห่ง มีห้องพักรวมกันประมาณ 3,191 ห้อง ในจำนวนนี้ประมาณ 65 แห่ง หรือประมาณร้อยละ 54.17 มีห้องพัก

รวมกัน 1,710 ห้อง หรือประมาณร้อยละ 53.59 อยู่ในย่านบางลำพู และมีถนนข้าวสารเป็นศูนย์กลางของธุรกิจท่องเที่ยว (กัญญา ชุณหศิริรักษ์, 2543 : 1-4)

ถ้ามองย้อนกลับไปในอดีตเมื่อ 20 - 30 ปีที่ผ่านมา ถนนข้าวสารเป็นเพียงถนนสายเล็ก ๆ เดิมเรียกตรอกข้าวสารที่ไม่ได้มีความสำคัญทางการท่องเที่ยวแต่อย่างใด ผู้ที่อาศัยในละแวกนั้นประกอบธุรกิจขายเครื่องสังฆภัณฑ์ เครื่องอัฐบริขารต่าง ๆ มีร้านค้าปลีกย่อยเหมือนกับถนนสายอื่น แต่ในปัจจุบันถนนข้าวสารกลายเป็นถนนที่มีชื่อเสียง มีนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศแวะเวียนเข้ามาพักและเที่ยวเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องทุกฤดูกาลในช่วง High Season และ Low Season จึงทำให้ถนนสายนี้ไม่เคยเงียบเหงา โดยเฉพาะยามค่ำคืน

มันก็เหมือนฝูงนกนางแอ่นที่บินมาเกาะสายไฟฟ้าถนนสีลม ไม่สามารถบอกได้ว่าทำไมมันต้องเกาะแถวนั้นด้วย ทำไมไม่ไปถนนอื่น พวกฝรั่งนกนางแอ่นก็เหมือนกัน จู๋ ๆ เข้าก็มาเกาะที่ถนนข้าวสารมากันมาก ไม่สามารถหาเหตุผลได้ว่ามาเพราะอะไร (ชุม, 2543 : 5)

ดังนั้น จึงเกิดเป็นคำถามที่น่าทำการศึกษาว่ามีปัจจัยอะไรบ้างที่ทำให้นักท่องเที่ยวตัดสินใจเลือกสถานที่พักแรมที่ถนนข้าวสาร นักท่องเที่ยวเหล่านั้นมีความพึงพอใจหรือไม่และสถานที่พักแรมเหล่านี้ จำเป็นต้องมีการปรับปรุงด้านใดบ้าง คำถามดังกล่าวผลักดันให้ผู้ศึกษาเลือกหัวข้อนี้ในการศึกษาค้นคว้าแบบอิสระ (Independent Study) เมื่อได้ผลจากการศึกษาแล้วจะทำให้ทราบถึง กระบวนการตัดสินใจเลือกสถานที่พักที่ถนนข้าวสารของนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศ พร้อมทั้งได้ข้อมูลเกี่ยวกับความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวเพื่อที่จะนำข้อมูลที่ได้ไปปรับปรุงและพัฒนาสถานที่พักที่ถนนข้าวสารต่อไป

1.2 วัตถุประสงค์ของการศึกษา

- 1) เพื่อศึกษากระบวนการตัดสินใจเลือกสถานที่พักแรมในบริเวณถนนข้าวสารของนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศ
- 2) เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศต่อการใช้บริการสถานที่พักแรมที่ถนนข้าวสาร

1.3 สมมติฐานการศึกษา

นักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศมีความพึงพอใจในระดับที่ไม่แตกต่างกันต่อการบริการสถานที่พักแรมที่ถนนข้าวสาร

1.4 ขอบเขตในการศึกษา

1.4.1 ขอบเขตด้านพื้นที่

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้มีพื้นที่ในการศึกษาคือ ถนนข้าวสาร กรุงเทพมหานคร โดยรวบรวมข้อมูลจากนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศที่เดินทางเข้ามาพักสถานที่พักที่ถนนข้าวสาร กรุงเทพมหานคร

1.4.2 ขอบเขตด้านประชากร

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้มีประชากรเป้าหมายคือ นักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศที่สามารถสื่อสารภาษาอังกฤษขั้นพื้นฐานได้ และเข้ามาพักสถานที่พักที่ถนนข้าวสารแล้ว และพบปัญหา

1.4.3 ขอบเขตเนื้อหา

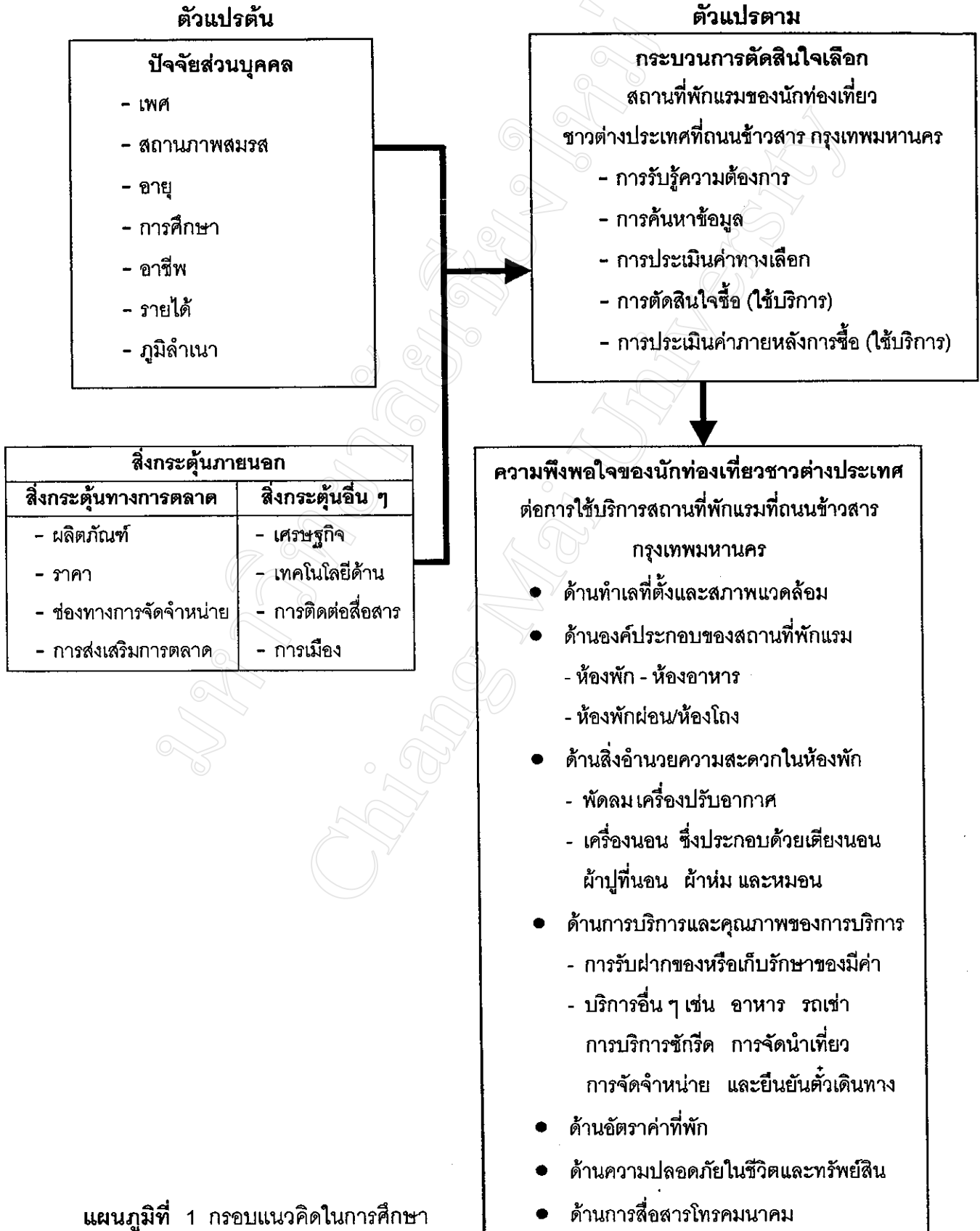
ขอบเขตด้านเนื้อหาผู้วิจัยได้แบ่งออกเป็น 2 ส่วนดังนี้

- 1) ศึกษากระบวนการตัดสินใจเลือกสถานที่พักแรมของนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศ
- 2) ศึกษาความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศต่อการใช้บริการสถานที่พักแรม

1.4.4 ขอบเขตด้านระยะเวลา

การศึกษาค้นคว้านี้ได้กำหนดระยะเวลา ตั้งแต่ช่วงเดือนตุลาคม 2544 - มีนาคม 2545 รวมระยะเวลาทั้งหมด 6 เดือน

1.5 กรอบแนวคิดในการศึกษา

1.6 คำนิยามศัพท์เฉพาะในการศึกษา

นักท่องเที่ยวต่างประเทศ หมายถึง นักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศที่สามารถสื่อสารภาษาอังกฤษได้ และได้เข้ามาพำนักสถานที่พักแรมที่ถนนข้าวสาร กรุงเทพมหานครแล้ว และพบปัญหา

สถานที่พัก หมายถึง สถานที่พักแรมประเภทโรงแรมและเกสต์เฮาส์ที่ถนนข้าวสาร
เกสต์เฮาส์ หมายถึง สถานที่พักแรมมีลักษณะเป็นบ้านที่ดัดแปลงหรือสร้างขึ้น และแบ่งเป็นที่พักแรมโดยเก็บค่าเช่า ตั้งอยู่บริเวณถนนข้าวสาร

Backpackers หมายถึง นักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศประเภทสะพายเป้ที่พักสถานที่พักแรมถนนข้าวสาร กรุงเทพมหานคร

Black box หมายถึง ความรู้สึกนึกคิดของนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศเปรียบเสมือนกล่องดำ ซึ่งก่อนที่นักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศจะตัดสินใจใช้บริการสถานที่พักแรมที่ถนนข้าวสาร นั้น จะมีเหตุจูงใจที่ทำให้เกิดการตัดสินใจใช้บริการสถานที่พักแรมก่อน โดยมีจุดเริ่มต้นจากการเกิดสิ่งกระตุ้นที่ทำให้เกิดความต้องการ สิ่งกระตุ้นนี้จะผ่านเข้าไปในความรู้สึกนึกคิดของนักท่องเที่ยว แล้วจึงเกิดการตัดสินใจเลือกสถานที่พักแรมที่ถนนข้าวสาร กรุงเทพมหานคร